

Trestní rozhodnutí NS

T 686. K rozsahu vázanosti právním názorem dovolacího soudu

Právním názorem vysloveným v rozhodnutí Nejvyššího soudu jako soudu dovolacího je v téže věci vázán nejen ten orgán činný v trestním řízení, jemuž byla věc dovolacím soudem přikázána k novému projednání a rozhodnutí (§ 265s odst. 1 TrŘ), nýbrž i sám dovolací soud, tj. kterýkoliv další senát dovolacího soudu (bez ohledu na to, zda v mezidobí došlo či nedošlo ke změně v jeho složení), pokud se tato věc znovu stane předmětem řízení o dovolání.

Proto v takovém případě nepřichází v úvahu postup podle § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který se uplatní jen v případě odlišného právního názoru vysloveného v různých věcech.

§ 265s odst. 1 TrŘ – řízení o dovolání

§ 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů – vázanost právním názorem

Usnesení velkého senátu trestního kolegia ze dne 11. února 2004, sp. zn. 15 Tdo 44/2004

Z odůvodnění: Obviněná L. H. byla rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 4. 2003, sp. zn. 31 T 2/2003, uznána vinnou trestným činem vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. e) TrZ, kterého se podle skutkových zjištění krajského soudu dopustila tím, že „dne 25. 10. 2001 v časných ranních hodinách mezi 03.00 hod. až 06.00 hod. v bytě domu č. 322/17 na ulici U. v B. porodila zdravé a životaschopné dítě mužského pohlaví, které pak bezprostředně po porodu po přeručení pupeční šňůry v rámci svého přede všemi utajovaného těhotenství s rozmyslem úmyslně usmrtila tak, že jej nijak neošetřila, ponechala bez pomoci a především novorozence nejprve zabalila do osušky a tuto pak vložila celkem do tří igelitových tašek, jednoznačně si vědoma toho, že se v nich dítě udusí, přičemž takto vzniklý balík s tělem dítěte následně ukryla ve skříni svého pokoje, načež novorozenec skutečně v důsledku udušení nedostatkem vzduchu v neprodyšných obalech a také v důsledku znemožnění přístupu vzduchu do dýchacích cest jejich mechanickým překrytím po krátké chvíli na místě zemřel“. Obviněná byla uložena trest odnětí svobody v trvání 12 let, pro jehož výkon byla podle § 39a odst. 3 TrZ zařazena do věznice s ostrahou. Odvolání obviněné bylo usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 23. 7. 2003, sp. zn. 5 To 74/2003, podle § 256 TrŘ zamítnuto.

Proti citovanému usnesení dovolacího soudu podala obviněná L. H. prostřednictvím obhájce dovolání, v němž uplatnila dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. g), l) TrŘ. Podle jejího přesvědčení nejen krajský soud, ale také vrchní soud nerespektovaly závazný právní názor vyslovený Nejvyšším soudem v dřívějším rozhodnutí o dovolání a cestou dokazování se rozhodly zjišťovat nové skutečnosti, přestože z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 7 Tdo 156/2003, vyplývá, že skutek popsáný ve výroku o vině rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 6. 2002, č. j. 31 T 3/2002-358, s nímž se ztotožnil Vrchní soud v Olomouci ve svém usnesení ze dne 18. 9. 2002, sp. zn. 5 To 149/2002, je třeba posoudit jako trestný čin vraždy novorozence dítěte matkou podle § 220 TrZ. Dále obviněná namítla, že i za situace, kdyby byl postup soudů akceptovatelný, nepřineslo „nové“ dokazování žádné nové skutečnosti a skutek byl vyličen naprosto stejně jako v předchozím rozhodnutí, a napadené rozhodnutí tak spočívá na nesprávném právním posouzení skutku.

Dovolání ve prospěch obviněné podala i nejvyšší státní zástupkyně, a to rovněž s poukazem na dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. g), l) TrŘ. Podle ní i přes doplněné dokazování je skutkový stav věci naprosto totožný se stavem, o němž rozhodoval prvním rozsudkem

Krajský soud v Ostravě ze dne 20. 6. 2002, sp. zn. 31 T 3/2002, který byl potvrzen Vrchním soudem v Olomouci usnesením ze dne 18. 9. 2002, sp. zn. 5 To 149/2002. Soudy však znovu rozhodly shodně, a to i přesto, že Nejvyšší soud výše uvedená rozhodnutí zrušil a vyslovil závazný právní názor, podle něhož jednání obviněné je třeba kvalifikovat podle § 220 TrZ. Nejvyšší státní zástupkyně vytýká krajskému a vrchnímu soudu, že skutková věta výroku soudu prvního stupně, zvláště ve spojení s jeho odůvodněním, neodpovídá právnímu závěru o tom, že se obviněná dopustila trestného činu vraždy, kterým byla uznána vinnou. Z pohledu nejvyšší státní zástupkyně je ve skutkové větě prvořadý časový úsek, z něhož je zřejmé, že se obviněná dopustila násilného jednání na svém narozeném dítěti ihned po porodu a v důsledku této skutečnosti a rozrušení způsobeného porodem, které nelze zaměňovat s obecnými podmínkami trestní odpovědnosti vyjádřenými v ustanovení o nepřítetnosti a zmenšené přičetnosti, je třeba její jednání posoudit podle § 220 TrZ.

Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu jako soudu dovolacího dospěl k následujícím závěrům.

Věc byla podle rozvrhu práce přidělena senátu Nejvyššího soudu 6 Tdo. Tento senát v neveřejném zasedání dne 10. 12. 2003 rozhodl ve věci tak, že usnesením sp. zn. 6 Tdo 1261/2003 podle § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, postoupil trestní věc obviněné L. H. velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu, protože přisvědčil závěru soudů obou stupňů, že skutkové okolnosti daného činu uvedené ve skutkové větě výroku o vině rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 4. 2003, č. j. 31 T 2/2003-441, je třeba právně posoudit jako trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. e) TrZ, resp. že skutková zjištění rozvedená v odůvodnění rozhodnutí nesvědčí pro závěr, podle něhož se obviněná dopustila jednání „v rozrušení způsobeném porodem“, a tudíž že její jednání nnaplňuje zákonné znaky trestného činu vraždy novorozeného dítěte matkou podle § 220 TrZ. Protože se senát 6 Tdo ztotožnil se závěry krajského a vrchního soudu, dospěl k tomu, že nebylo možno přisvědčit nejen argumentům obou dovolatelek, že jednání obviněné mělo být posouzeno jako trestný čin vraždy novorozeného dítěte matkou podle § 220 TrZ, ale ani úvahám senátu 7 Tdo Nejvyššího soudu obsaženým v jeho usnesení ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 7 Tdo 156/2003. Podle názoru senátu 6 Tdo tak nastala situace předvídaná ustanovením § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SSZ“), neboť senát dospěl k odlišnému právnímu názoru, než který v této trestní věci dříve zaujal jiný senát Nejvyššího soudu, a proto postoupil trestní věc obviněné L. H. k rozhodnutí velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu.

Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu, kterému byla věc postoupena, se musel nejprve vypořádat s otázkou závaznosti vysloveného právního názoru plynoucí z ustanovení § 265s odst. 1 TrŘ a v návaznosti na její řešení pak též s tím, zda byl či nebyl postup senátu 6 Tdo v souladu s ustanovením § 20 odst. 1 SSZ.

Senát 6 Tdo v zásadě přisvědčil závěrům Krajského soudu v Ostravě a Vrchního soudu v Olomouci, podle kterých jednání obviněné L. H. vykazuje zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. e) TrZ, přestože oba uvedené soudy nižšího stupně v tomto ohledu nerespektovaly závazný právní názor vyslovený v téže věci v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 7 Tdo 156/2003. Tímto rozhodnutím zrušil Nejvyšší soud usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 18. 9. 2002, sp. zn. 5 Tdo 149/2002, a rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 6. 2002, sp. zn. 31 T 3/2002, a krajskému soudu podle § 265l odst. 1 TrŘ přikázal, aby věc obviněné v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. V tomto rozhodnutí Nejvyšší soud vyslovil právní názor, podle něhož v posuzovaném případě byla obviněná v průběhu těhotenství a při porodu samotným vystavena nepříznivým okolnostem, které měly trvale stresující charakter (byť šlo i o okolnosti, které primárně sama navodila), a proto je tu evidentní podklad pro závěr, že se nacházela ve stavu, v němž její vůle jednat v zá-

jmu dítěte byla výrazně omezená. Obviněná byla přičetna k trestnému činu z důvodu nepříznivých vlivem nepříznivých okolností způsobených porodem a že její jednání bylo vzhledem k závažnému zranění dítěte matkou podle § 220 TrZ. Nejvyšší soud sp. zn. 7 Tdo 156/2003 v rámci svého projednání a rozhodnutí v této věci v místě je třeba znovu projednat a rozhodnout podle právního názoru Nejvyššího soudu.

Podle § 265s odst. 1 TrŘ je dovolání přípustné proti rozhodnutí soudu prvního stupně, pokud bylo provedeno v dovolacím řízení a pokud bylo provedeno v dovolacím řízení a pokud bylo provedeno v dovolacím řízení.

Krajský soud v Olomouci v usnesení L. H. a znovu v usnesení 6 Tdo 1261/2003 odst. 2 písm. e) TrZ, psal „zcela shodně je třeba věc kvalifikovat“, jak je tomu v rozsudku 1261/2003. Usnesení 6 Tdo 1261/2003 je nedůvodné.

Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu v usnesení ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 7 Tdo 156/2003, zjištěl, že jednání obviněné zranění dítěte matkou podle § 220 TrZ. Protože se senát 6 Tdo ztotožnil se závěry krajského a vrchního soudu, dospěl k tomu, že nebylo možno přisvědčit nejen argumentům obou dovolatelek, že jednání obviněné mělo být posouzeno jako trestný čin vraždy novorozeného dítěte matkou podle § 220 TrZ, ale ani úvahám senátu 7 Tdo Nejvyššího soudu obsaženým v jeho usnesení ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 7 Tdo 156/2003. Podle názoru senátu 6 Tdo tak nastala situace předvídaná ustanovením § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SSZ“), neboť senát dospěl k odlišnému právnímu názoru, než který v této trestní věci dříve zaujal jiný senát Nejvyššího soudu, a proto postoupil trestní věc obviněné L. H. k rozhodnutí velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu.

Jak již bylo shora uvedeno, jednání obviněné zranění dítěte matkou podle § 220 TrZ. Protože se senát 6 Tdo ztotožnil se závěry krajského a vrchního soudu, dospěl k tomu, že nebylo možno přisvědčit nejen argumentům obou dovolatelek, že jednání obviněné mělo být posouzeno jako trestný čin vraždy novorozeného dítěte matkou podle § 220 TrZ, ale ani úvahám senátu 7 Tdo Nejvyššího soudu obsaženým v jeho usnesení ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 7 Tdo 156/2003. Podle názoru senátu 6 Tdo tak nastala situace předvídaná ustanovením § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SSZ“), neboť senát dospěl k odlišnému právnímu názoru, než který v této trestní věci dříve zaujal jiný senát Nejvyššího soudu, a proto postoupil trestní věc obviněné L. H. k rozhodnutí velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu.

Na problematiku dovolání v trestním řízení vzhledem k ústavnímu právu na spravedlivý proces a k právu na obhajobu v případě obviněného

mu dítěte byla výrazně zeslabena. Tento závěr je pak plně slučitelný se zjištěním soudů, že obviněná byla přičetná, neboť není nic nelogického na tom, že i při své přičetnosti jednala pod vlivem nepříznivých faktorů charakterizujících její porod, že šlo o stav rozrušení způsobený porodem a že její jednání naplňovalo znaky skutkové podstaty trestného činu vraždy novorozeného dítěte matkou podle § 220 TrZ. Obsahem usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 7 Tdo 156/2003, je také výslovné upozornění soudu, kterému byla věc přikázána k novému projednání a rozhodnutí, na to, že je vázán vysloveným právním názorem. Již na tomto místě je třeba znovu zdůraznit, že jak soud prvního stupně, tak soud odvolací tento závazný právní názor Nejvyššího soudu v příkrém rozporu s ustanovením § 265s odst. 1 TrŘ nerespektovaly.

Podle § 265s odst. 1 TrŘ je totiž orgán činný v trestním řízení, jemuž byla věc přikázána k novému projednání a rozhodnutí, vázán právním názorem, který vyslovil ve svém rozhodnutí Nejvyšší soud, a je povinen provést úkony a doplnění, jejichž provedení Nejvyšší soud nařídil.

Krajský soud v Ostravě, kterému věc po zrušení Nejvyšší soud přikázal, projednal věc obviněné L. H. a znovu rozhodl tak, že ji uznal vinnou trestným činem vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. e) TrZ, přičemž v tomto svém rozsudku ze dne 30. 4. 2003, sp. zn. 31 T 2/2003, popsal „zcela shodně jednání obviněné jako ve svém prvním rozhodnutí a rovněž shodně je právně kvalifikoval“, jak je patrné i z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2003, sp. zn. 6 Tdo 1261/2003. Usnesením Vrchního soudu v Olomouci pak bylo odvolání obviněné zamítnuto jako nedůvodné.

Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu musí především konstatovat, že Nejvyšší soud v usnesení ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 7 Tdo 156/2003, vyslovil jednoznačný právní názor, že jednání obviněné zjištěné nižšími soudy naplňuje zákonné znaky trestného činu vraždy novorozeného dítěte matkou podle § 220 TrZ. Tento závěr vyslovil Nejvyšší soud, aniž po soudu, kterému věc přikázal k novému projednání a rozhodnutí, požadoval jakékoliv doplnění dokazování. Od tohoto okamžiku pak lze vysledovat ze strany soudu, kterému byla věc přikázána k projednání, ale i ze strany soudu odvolacího, tendenci nerespektovat závazný právní názor zaujatý Nejvyšším soudem. Takový postup nižších soudů je v evidentním rozporu se zákonem, neboť odporuje výslovné zákonné úpravě obsažené ve výše již citovaném ustanovení § 265s odst. 1 TrŘ. Ve svém důsledku ovšem jde také o nerespektování Ústavy, a to konkrétně jejího čl. 95 odst. 1. Podle tohoto ustanovení je soudce při rozhodování vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu; je oprávněn posoudit soulad jiného právního předpisu se zákonem nebo s takovou mezinárodní smlouvou.

Jak již bylo shora uvedeno, podle ustanovení § 265s odst. 1 TrŘ je orgán činný v trestním řízení, kterému byla věc přikázána k novému projednání a rozhodnutí, vázán právním názorem Nejvyššího soudu. V daném případě tedy přímo ustanovení trestního řádu (tj. příslušné ustanovení zákona ve smyslu čl. 95 odst. 1 Úst) zakládá vázanost právním názorem Nejvyššího soudu pro soud (resp. jiný orgán činný v trestním řízení) nižšího stupně, kterému byla věc přikázána k novému projednání a rozhodnutí; ustanovení § 265s odst. 1 TrŘ je tedy oním zákonem, kterým je soud vázán ve smyslu čl. 95 odst. 1 Úst. Pro úplnost lze dodat, že obdobné ustanovení obsahují též např. § 264 odst. 1 TrŘ a § 149 odst. 6 TrŘ. Jedná se také o zákonné provedení ústavního principu soudcovské nezávislosti (§ 1 SSZ - soudnictví v České republice vykonávají nezávislé soudy). Respektování těchto ustanovení není ovšem jen otázkou akceptace právního názoru obsaženého v rozhodnutí instančně nadřízeného soudu, nýbrž jde především o otázku prosazení principu zákonnosti v rozhodování orgánů činných v trestním řízení.

Na problematiku nerespektování závazného právního názoru je potřeba nahlížet také z pohledu ústavního požadavku předvídatelnosti aplikace práva a právní jistoty. Ve vztahu k posuzované věci to pak znamená, že pouze při respektování procesních předpisů, mezi které patří v případě obviněné L. H. také ustanovení § 265s odst. 1 TrŘ vyjadřující vázanost soudů nižších

stupňů právním názorem Nejvyššího soudu, je totiž možno rozhodovací činnost soudů považovat za transparentní, tedy předvídatelnou, a současně i respektující základní požadavek právního státu, že státní moc (vykonávanou též obecnými soudy) lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který stanoví zákon (čl. 2 odst. 2 LPS).

Samozřejmě závěr, podle něhož soud, kterému byla věc přikázána k novému projednání a rozhodnutí, je vázán právním názorem dovolacího soudu, platí jen tehdy, jestliže po případném doplnění dokazování nedojde k takové změně skutkových okolností, pro které právní názor vyslovený dovolacím soudem úplně nebo částečně ztrácí svůj skutkový podklad (obdobně to platí např. i pro vztah rozhodnutí soudu odvolacího a soudu prvního stupně - viz § 264 odst. 1 TrŘ). V posuzované trestní věci se však tak nestalo a soudy nižších stupňů se neřídily zmíněnými ustanoveními, a tudíž postupovaly v rozporu s Ústavou, Listinou základních práv a svobod, stejně jako v neposlední řadě i v přímém rozporu s ustanovením § 265s odst. 1 TrŘ.

Na toto zjištění navazuje závěr velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu, podle něhož uvedené pochybení mohl napravit senát Nejvyššího soudu, který měl v souladu s rozvrhem práce posuzovanou věc obviněné L. H. projednávat a rozhodovat. Senát 6 Tdo však v usnesení ze dne 10. 12. 2003, sp. zn. 6 Tdo 1261/2003, se ztotožnil s názory, které ve svých rozhodnutích vyslovily soudy nižších stupňů, tj. Krajský soud v Ostravě a Vrchní soud v Olomouci, resp. neshledal v těchto rozhodnutích vady, jež by opodstatňovaly naplnění dovolacího důvodu uplatněného oběma dovolatelkami, a proto věc postoupil velkému senátu.

Podle názoru velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu výše rozvedeným ústavně-právním a zákonným požadavkům transparentnosti a předvídatelnosti aplikace práva neodpovídá ani postup senátu 6 Tdo Nejvyššího soudu.

S ohledem na výše již uvedené skutečnosti je nutno zdůraznit, že pokud v téže věci v průběhu trestního řízení, které z hlediska principu jednotnosti řízení je jediným celkem, oproti stavu, z něhož vycházel ve svém dřívějším rozhodnutí příslušný přezkumný orgán, nedojde k žádným změnám v relevantních skutkových či právních okolnostech, nemůže ani tentýž přezkumný orgán (např. odvolací či dovolací soud), pokud o téže věci znovu rozhoduje, měnit své předchozí závěry, neboť i on je vázán právním názorem, který v téže věci již vyslovil. Opačný názor by odporoval podstatě a smyslu přezkumného řízení.

Z toho vyplývá, že závazným právním názorem Nejvyššího soudu jako soudu dovolacího v intencích ustanovení § 265s odst. 1 TrŘ je v téže věci vázán nejen ten orgán činný v trestním řízení, jemuž byla věc dovolacím soudem přikázána k novému projednání a rozhodnutí, nýbrž i sám dovolací soud, tj. kterýkoliv další senát dovolacího soudu (bez ohledu na to, zda v mezidobí došlo či nedošlo ke změně v jeho složení), pokud se tato věc znovu stane předmětem přezkumu v rámci dovolacího řízení. Vůbec přípuštění možnosti, že Nejvyšší soud jako soud dovolací by se sám necítil být vázán (při nezměněných skutkových okolnostech a za nezměněné právní situace) vlastním právním názorem, který již v téže věci zaujal ve svém předchozím rozhodnutí o dovolání a jehož respektování nižšími soudy je *expressis verbis* zákonnou a dokonce i ústavní povinností, by znamenalo popření výše uvedených zásad v oblasti přezkumného řízení a ve svém důsledku i porušení čl. 95 odst. 1 Úst, který je bezpochyby nutno vztáhnout také k rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu. Proto postup podle § 20 odst. 1 SSZ za této situace vůbec nepřichází v úvahu.

K tomu je třeba uvést, že pokud z dikce ustanovení § 265s odst. 1 TrŘ výslovně vyplývá vázanost právním názorem Nejvyššího soudu jen ve vztahu k tomu orgánu činnému v trestním řízení, jemuž byla věc přikázána k novému projednání a rozhodnutí, pak z toho nelze dovozovat, že Nejvyšší soud snad není svým vlastním právním názorem vázán. Výše uvedené ústavní a zákonné principy, na nichž je založen výkon soudnictví i v oblasti přezkoumávání rozhodnutí v řízení o řádných či mimořádných opravných prostředcích, jsou neslučitelné s představou, že přezkumný orgán (v daném případě Nejvyšší soud jako soud dovolací) může zcela libovolně

měnit své vlastní, vnutí.

Jestliže rozhodnutí, pak z pohledu znovu stane předmětem řízení (nelze změnit v případě popřípadě pokud i v případě mimořádných) podléhá nezměnitelnosti ex

Je nutno připomenout (156/2003) vyslovil, že činu vraždy i zjištěný nižšími soudy vorozeného dítěte, lační důvod předvídatelnosti soudu jako soudu f nepodléhá žádnému nátlaku. Už vůbec nelze k novému projednání dovolacím soudem další senát Nejvyššího nového dovolání p nižšími soudy poté zal k novému projednání vyššího soudu, v ntečnosti znamenal s ohledem na ustanovení rozhodnutí), a to pšími soudy za situační právní názor Nejvyššího

Zákon (§ 265n TrŘ) řízení, ale nikoliv jím velkého senátu trestního rozhodovat tehdy, č který je odlišný od rozhodnutí) Nejvyššího

S ohledem na výše uvedené, nutno postoupění věcí názor v různých vězích vizi rozhodnutí Nejvyššího soudu nutí dovolacího soudu L. H. (a to i v případech u které vzhledem k situace výše popsané by velký senát trestního dne 10. 12. 2003, sp. zn. 6 Tdo 1261/2003, plynoucích ze shora uvedených rozhodnutí Nejvyššího soudu s dech nebyla v téže věci

měnit své vlastní, v téže věci již jednou zaujaté závazné právní názory a měnit tak svá rozhodnutí.

Jestliže rozhodnutí Nejvyššího soudu je nezměnitelné, tedy že se vyznačuje tzv. formální právní mocí, pak z pohledu ustanovení § 265s odst. 1 TrŘ to znamená, že ani v případě, kdy se věc znovu stane předmětem projednání a rozhodnutí v dovolacím řízení, toto rozhodnutí nelze změnit (nelze změnit v něm vyjádřený právní názor), pokud se nezměnily skutkové okolnosti věci, popřípadě pokud nedošlo ke změně samotné právní úpravy. Opravný prostředek (ať už řádný či mimořádný) podaný znovu v téže věci nepředstavuje žádný z možných průlomů do principu nezměnitelnosti existujícího pravomocného soudního rozhodnutí.

Je nutno připomenout, že v posuzované věci Nejvyšší soud (v usnesení pod sp. zn. 7 Tdo 156/2003) vyslovil závazný právní názor, že právní posouzení činu obviněné L. H. jako trestného činu vraždy podle § 219 TrZ je v rozporu s hmotným právem, neboť skutkový stav věci zjištěný nižšími soudy odpovídá správné právní kvalifikaci činu jako trestného činu vraždy novorozeného dítěte matkou podle § 220 TrZ, a že tedy obviněná zcela důvodně uplatnila dovolací důvod předvídaný ustanovením § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ. Jde o rozhodnutí Nejvyššího soudu jako soudu funkčně příslušného k projednání a rozhodnutí o dovolání. Toto rozhodnutí nepodléhá žádnému dalšímu přezkumu ze strany Nejvyššího soudu, resp. některého z jeho senátů. Už vůbec nelze připustit přezkum tohoto rozhodnutí orgánem, jemuž byla věc přikázána k novému projednání a rozhodnutí, či dokonce jeho závěr, že závazný právní názor vyslovený dovolacím soudem není nutno respektovat, jak se to stalo v posuzované věci. Avšak ani žádný další senát Nejvyššího soudu (ať už senát stejný nebo senát složený z jiných soudců) na základě nového dovolání proti rozhodnutí ve věci samé (§ 265a odst. 1, 2 TrŘ) vydanému v téže věci nižšími soudy poté, co dřívější rozhodnutí Nejvyšší soud v dovolacím řízení zrušil a věc přikázal k novému projednání a rozhodnutí, není oprávněn přezkoumávat předchozí rozhodnutí Nejvyššího soudu, v němž byl již ve věci zaujat závazný právní názor. Opačný postup by ve skutečnosti znamenal nepřipustnou revizi vlastního rozhodnutí Nejvyšším soudem (obdobně to s ohledem na ustanovení § 264 odst. 1 TrŘ platí i pro soud odvolací ve vztahu k jeho vlastnímu rozhodnutí), a to prostřednictvím přezkoumání nového rozhodnutí v téže věci učiněného nižšími soudy za situace, kdy nedošlo ke změně skutkových okolností, z nichž vycházel závazný právní názor Nejvyššího soudu (ani v mezidobí nedošlo ke změně právní úpravy).

Zákon (§ 265n TrŘ) umožňuje přezkoumání rozhodnutí dovolacího soudu jen cestou obnovy řízení, ale nikoliv jiným způsobem. Na těchto závěrech nemůže nic změnit ani existence velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu, který je oprávněn po postoupení věci o této rozhodovat tehdy, dospěje-li senát Nejvyššího soudu při svém rozhodování k právnímu názoru, který je odlišný od právního názoru již vyjádřeného v rozhodnutí (tj. v jiném, dřívějším rozhodnutí) Nejvyššího soudu.

S ohledem na výše již uvedené skutečnosti je zřejmé, že ustanovení § 20 odst. 1 SSZ umožňuje postoupení věci velkému senátu pouze za předpokladu, že se bude jednat o odlišný právní názor v různých věcech. Ani velký senát totiž není určen k tomu, aby prováděl v téže věci revizi rozhodnutí Nejvyššího soudu, není oprávněn případně „napravit“ pravomocná rozhodnutí dovolacího soudu či „posuzovat“ jejich správnost a zákonnost. Trestní stíhání obviněné L. H. (a to i v případě nového dovolacího řízení) tvoří jeden celek a jedná se tudíž o jednu věc, u které vzhledem k již vyjádřenému právnímu názoru dovolacího soudu nelze propříště, za situace výše popsané, postoupit věc velkému senátu s odkazem na odlišný právní názor. Pokud by velký senát trestního kolegia akceptoval názor vyslovený v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2003, sp. zn. 6 Tdo 1261/2003, znamenalo by to ve své podstatě popření požadavků plynoucích ze shora uvedených ustanovení. Za předpokladu, že by rozhodnutí jednoho senátu Nejvyššího soudu s právními názory v něm vyjádřenými při nezměněných skutkových základech nebyla v téže věci závazná pro ostatní senáty Nejvyššího soudu a tato okolnost (odlišný

právní názor jiného senátu) by se měla stát důvodem pro postoupení věci velkému senátu, stal by se velký senát ve své podstatě orgánem provádějícím revizi (nové přezkoumání věcné správnosti a zákonnosti) již pravomocného rozhodnutí Nejvyššího soudu.

Na usnesení ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 7 Tdo 156/2003, je třeba nahlížet jako na rozhodnutí Nejvyššího soudu (nikoliv „jen“ jako na rozhodnutí pouhého jednoho senátu Nejvyššího soudu), které existuje nadále, nebylo zrušeno a musí být tudíž jeho právní názor při nezměněném skutkovém zjištění v téže věci závazný a nezměnitelný nejen ve vztahu k soudům nižších stupňů, ale v případě dalšího dovolání podaného v téže věci také ve vztahu k tomu senátu Nejvyššího soudu, který bude věc znovu projednávat a rozhodovat. V opačném případě by rozhodování Nejvyššího soudu postrádalo prvky předvídatelnosti aplikace práva a nezaručovalo by potřebnou míru právní jistoty.

S ohledem na všechny shora uvedené důvody musel velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu dospět k závěru, že dovolání obviněné L. H. a nejvyšší státní zástupkyně byla podána s odkazem na dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ [prostřednictvím dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. d) TrŘ] zcela důvodně. Je tomu tak proto, že závazný právní názor, který v této věci již dovolací soud vyslovil v usnesení ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 7 Tdo 156/2003, a který zavazuje i Nejvyšší soud v tomto řízení o podaných dovoláních, byl výsledkem přezkumu podle § 265i odst. 3 TrŘ prováděného na základě již tehdy uplatněného dovolacího důvodu vymezeného v § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ.

Z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 7 Tdo 156/2003, jednoznačně vyplývá, že skutkovému zjištění učiněnému nižšími soudy neodpovídá použitá právní kvalifikace. To mělo za následek závěr, podle něhož při uplatněním dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ bylo dovolání podáno důvodně. Proto musí velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu konstatovat, že pokud Krajský soud v Ostravě a Vrchní soud v Olomouci při nezměněném skutkovém zjištění rozhodly opačně, než jak vyplývá z posledně označeného rozhodnutí Nejvyššího soudu, jejich právní posouzení neodpovídá skutkovým zjištěním. Je tomu tak z důvodů, které jsou již obsaženy v dřívějším rozhodnutí Nejvyššího soudu, tj. v usnesení ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 7 Tdo 156/2003. Proto dovolání podaná obviněnou a nejvyšší státní zástupkyní s uplatněním dovolacího důvodu podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ byla podána důvodně, neboť napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku.

Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu proto zrušil usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 23. 7. 2003, sp. zn. 5 To 74/2003, a rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 4. 2003, sp. zn. 31 T 2/2003. Současně zrušil také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, která zrušením pozbyla podkladu, a přikázal Krajskému soudu v Ostravě, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Pro úplnost lze uvést, že postup soudu, který provede další dokazování, byť mu to není uloženo soudem vyššího stupně, sám o sobě nepředstavuje vadu řízení, natož pak takovou vadu, kterou by bylo možno podřadit pod některý ze zákonem stanovených dovolacích důvodů. Stejně tak nelze dovoláním účinně uplatnit toliko vadu spočívající v nerespektování ustanovení § 265s odst. 1 TrŘ.

T 687. K tomu, co může být novou skutečností z hlediska podmínek pro povolení obnovy řízení v souvislosti s rozhodnutím o trestu

Za nové skutečnosti odůvodňující obnovu řízení ve smyslu § 278 odst. 1 TrŘ se považují takové skutečnosti, které nebyly předmětem dokazování nebo zjišťování soudu, ac v době před právní mocí rozsudku (trestního příkazu), jehož se návrh na obnovu týká, již objektivně existovaly. Takovou skutečností může být zjištění učiněné teprve po právní moci rozhodnutí, že obviněný byl v jiné trestní věci pravomocně odsouzen.

Uložení
měřím pod
dující pod
kročil svy

§ 278 odst. 1

Rozsudek z

Z odůvod

T 95/2001

§ 10 odst. 1

přede dnem

a § 45a odst.

ve výměře

ve vztahu k

Trestním

obviněný J. J.

pustil jedním

hlédnutím k

hodin. Trestn

24. 11. 2001

Dne 18. 6.

soudu v Brně

kazem Měs

vrhu uvedl, a

že obviněný J.

zn. 1 T 95/20

a § 250 odst.

sledku toho

ve výměře 40

maximální vý

skému státní

předchozího

díl naplnění p

Usnesením

písm. d) TrŘ n

zamítnut. Jak

bylo potvrzen

známo předch

neboť s ohled

nebylo první

denci Rejstřík

vodným pro p

v Brně uvádí, ž

kov mělo, resp

mezenými po

ustanovení tot

lem trestu ulo

T 1050. K právnímu posouzení neoprávněných dispozic se svěřenými cizími penězi uloženými na bankovním účtu před 1. 7. 2006. K závaznosti judikatury Nejvyššího soudu

1. Neoprávněné přisvojení si cizích peněz na bankovním účtu, k němuž došlo přede dnem 1. 7. 2006 bezhotovostními převody, pokud přisvojené peníze nezískaly materializovanou podobu peněz v hotovosti, nelze posoudit jako trestný čin zpronevěry s ohledem na ustanovení § 16 odst. 1 TrZ a ustanovení § 89 odst. 13 a § 248 odst. 1 TrZ ve znění před novelou provedenou zákonem č. 253/2006 Sb. (viz rozhodnutí pod č. 14/2006-I. Sb. rozh. tr.).

I v takovém případě však může jít o pokus trestného činu zpronevěry podle § 8 odst. 1 k § 248 odst. 1 TrZ, jestliže bylo prokázáno, že pachatel měl v úmyslu vybrat peněžní prostředky z bankovního účtu, avšak určité důvody (vnější povahy) mu v tom zabránily, takže zde byl úmysl pachatele dosáhnout toho, aby peněžní prostředky uložené na bankovním účtu, s nimiž nakládal, získaly povahu věci, tj. materializovanou podobu peněz v hotovosti. Kdyby nebylo možné dovodit takový úmysl pachatele, mohlo by být jeho jednání týkající se bezhotovostních dispozic s penězi posouzeno jen jako jiný trestný čin (např. jako trestný čin porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 TrZ).

§ 8 odst. 1 TrZ – pokus trestného činu

§ 89 odst. 13 TrZ – věc, cizí věc

§ 248 odst. 1 TrZ – zpronevěra

§ 255 odst. 1 TrZ – porušování povinnosti při správě cizího majetku

2. Soudní výklad v podobě judikatury sice není formálním pramenem českého práva, nicméně Nejvyšší soud je podle čl. 92 Úst vrcholným soudním orgánem ve věcech patřících do pravomoci soudů (s výjimkou záležitostí, o nichž rozhoduje Ústavní soud nebo Nejvyšší správní soud) a jeho základním ústavním a zákonným posláním je zajišťovat jednotu a zákonnost rozhodování ve věcech patřících do pravomoci soudů mimo jiné v trestním řízení (§ 14 odst. 1 SSZ). Právě za tímto účelem Nejvyšší soud vydává Sbíрку soudních rozhodnutí a stanovisek, v níž se v zájmu jednotného rozhodování soudů uveřejňují vybraná rozhodnutí Nejvyššího soudu a ostatních soudů [§ 24 odst. 1 písm. b) SSZ]. Tím Nejvyšší soud zajišťuje takovou interpretaci a aplikaci práva, která je předvídatelná a respektuje rovnost v právech a právo na spravedlivý proces (čl. 1 a čl. 36 odst. 1 LPS).

Tuto potřebu jednotného rozhodování jsou pak povinny respektovat i soudy nižších stupňů právě tím, že v konkrétní věci založí svou právní argumentaci na již publikovaných soudních rozhodnutích a stanoviscích, pokud se vztahují k posuzované věci. Proto se soudy nemohou svévolně odchylovat od dosavadní judikatury, nejsou-li její právní názory překonány dalším vývojem judikatury nebo změnou právní úpravy.

Rozhodnutí o příslušnosti soudu podle § 24 TrŘ není rozhodnutím ve věci samé, takže právní názory v něm obsažené, pokud se týkají hmotněprávního posouzení skutku, nemohou být zcela závazné a neměnné, zejména když jsou mnohdy jen předběžné a podmíněné i výsledky dalšího řízení. Proto v otázce právní kvalifikace posuzovaného skutku není rozhodnutí o příslušnosti soudu závazné pro rozhodnutí o vině a trestu.

§ 14 odst. 1, 3, § 24 odst. 1 SSZ – vázanost právním názorem

§ 24 TrŘ – příslušnost soudu

Usnesení ze dne 5. prosince 2007, sp. zn. 5 Tdo 1256/2007

Z odůvodnění
2007, sp. zn. 4
kterého se do
podstata spoč
obchodní spo
hromadou jak
kvidátor do o
likvidované s
ObchZ si z fin
68 542 696 Kč
částku ve výši
nak výběry po
specifikovan
Za uvedení
míněnému trest
pro výkon toh
obviněnému a
tora obchodní
včetně výkon
TrŘ pak bylo
M. H., a. s., v
Proti citovan
Vrchní soud v
jako nedůvod
Dne 12. 9. 20
sení odvolacího
g) TrŘ. Podle
ným pojmem
podle § 248 TrZ
disponoval s po
věc. Tento závěr
s výkladem us
č. 253/2006 Sb.
spěl k závěru o
něný takový pos
prostředky na ú
dopustit ani trest
viněný Ing. M. B
mouci i jemu př
vrhl další postup
Nejvyšší státní
ního zástupce či
vyjádření na odě
zástupce připom
ji nelze chápat j
přímo nedotýká j
slední novela na
stupce navrhl, ab
neboť je zjevně n

Z odůvodnění: Obviněný Ing. M. B. byl rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 5. 2007, sp. zn. 48T 9/2006, uznán vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 TrZ, kterého se dopustil skutkem podrobně popsáním ve výroku o vině v citovaném rozsudku. Jeho podstata spočívala v tom, že v době od 4. 10. 2000 do 13. 8. 2005 v O. a jinde jako likvidátor obchodní společnosti M. H., a. s., v likvidaci, se sídlem v O., poté, co byl dne 29. 9. 2000 valnou hromadou jmenován likvidátorem této obchodní společnosti a dne 4. 10. 2000 zapsán jako likvidátor do obchodního rejstříku, zneužil postavení likvidátora a dispozičního práva k účtům likvidované společnosti a v rozporu s oprávněními likvidátora stanovenými v § 72 odst. 1 ObchZ si z finančních prostředků likvidované obchodní společnosti skutečně získaných ve výši 68 542 696 Kč prodejem majetku obchodní společnosti M. H., a. s., v likvidaci, přisvojil finanční částku ve výši 64 120 000 Kč, a to jednak neoprávněnými převody na jiné bankovní účty a jednak výběry peněz v hotovosti, přičemž uvedenou částku neoprávněně použil způsobem blíže specifikovaným pod sedmi body výroku o vině.

Za uvedený trestný čin byl obviněný Ing. M. B. odsouzen podle § 248 odst. 4 TrZ k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 8 let a 6 měsíců. Podle § 39a odst. 3 TrZ byl obviněný pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 TrZ byl obviněnému uložen rovněž trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce likvidátora obchodních společností, funkcí statutárních orgánů obchodních společností a družstev včetně výkonu těchto funkcí na základě plných mocí, a to na dobu 10 let. Podle § 228 odst. 1 TrŘ pak bylo rozhodnuto, že obviněný je povinen zaplatit poškozené obchodní společnosti M. H., a. s., v likvidaci, na náhradě škody částku ve výši 64 120 000 Kč.

Proti citovanému rozsudku soudu prvního stupně podal obviněný Ing. M. B. odvolání, které Vrchní soud v Olomouci usnesením 12. 7. 2007, sp. zn. 1 To 30/2007, podle § 256 TrŘ zamítl jako nedůvodné.

Dne 12. 9. 2007 podal obviněný Ing. M. B. prostřednictvím svého obhájce proti tomuto usnesení odvolacího soudu dovolání, které opřel o dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ. Podle názoru obviněného se soudy nižších stupňů nevypořádaly se znakem vyjádřeným pojmem „cizí věc“, který je obsažen ve skutkové podstatě trestného činu zpronevěry podle § 248 TrZ. Obviněný je přesvědčen, že v posuzované věci nemohlo jít o cizí věc, neboť disponoval s peněžními prostředky na účtu, které se v době spáchání skutku nepovažovaly za věc. Tento závěr obviněný opírá o dosavadní judikaturu Nejvyššího soudu, přičemž nesouhlasí s výkladem ustanovení § 89 odst. 13 TrZ ve znění před novelou provedenou zákonem č. 253/2006 Sb., tak jak ho učinil Vrchní soud v Olomouci. Jestliže odvolací soud přesto dospěl k závěru o trestní odpovědnosti obviněného za trestný čin zpronevěry, považuje obviněný takový postup za nepřipustnou retroaktivitu. Obviněný tedy uzavírá, že pokud se peněžní prostředky na účtu v době spáchání posuzovaného skutku nepovažovaly za věc, nemohl se dopustit ani trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 TrZ. Závěrem svého dovolání obviněný Ing. M. B. navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Vrchního soudu v Olomouci i jemu předcházející rozsudek Krajského soudu v Ostravě, aniž by však současně navrhl další postup ve věci.

Nejvyšší státní zástupkyně se vyjádřila k dovolání obviněného Ing. M. B. prostřednictvím státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství. Státní zástupce poukázal ve svém vyjádření na odůvodnění odvolacího soudu, s nímž se zcela ztotožnil. V této souvislosti státní zástupce připomenul, že judikatura Nejvyššího soudu není pramenem českého práva, a proto ji nelze chápat jako neměnné dogma. Podle státního zástupce se ustanovení § 89 odst. 13 TrZ přímo nedotýká jednotlivých skutkových podstat, ale jde jen o výkladové ustanovení, jehož poslední novela nahradila předchozí „normativní vakuum“. Závěrem svého vyjádření státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) TrŘ odmítl dovolání obviněného, neboť je zjevně neopodstatněné.

Nejvyšší soud považuje uvedené dovolací námitky obviněného Ing. M. B. jednak za odpovídající uplatněnému dovolacímu důvodu a jednak za zcela důvodné. Soudy nižších stupňů podle názoru Nejvyššího soudu totiž rozhodly vědomě v rozporu s jeho dosavadní judikaturou, přičemž uvedený postup nemůže být odůvodněn ani závěrem, k němuž dospěl Vrchní soud v Olomouci v napadeném usnesení, totiž že soudní výklad Nejvyššího soudu není pro soudy nižších stupňů závazný, protože není pramenem práva, a že by snad pro odvolací soud měl být závazný jeho právní názor vyjádřený v usnesení o určení věcné příslušnosti podle § 24 TrŘ. K tomu Nejvyšší soud připomíná, že soudní výklad sice skutečně není formálním pramenem českého práva, nicméně Nejvyšší soud je podle čl. 92 Úst vrcholným soudním orgánem ve věcech patřících do pravomoci soudů (s výjimkou záležitostí, o nichž rozhoduje Ústavní soud nebo Nejvyšší správní soud) a jeho základním ústavním a zákonným posláním je zajišťovat jednotu a zákonnost rozhodování ve věcech patřících do pravomoci soudů mimo jiné v trestním řízení (§ 14 odst. 1 SSZ). Právě za tímto účelem Nejvyšší soud vydává Sbíрку soudních rozhodnutí a stanovisek, v níž se v zájmu jednotného rozhodování soudů uveřejňují vybraná rozhodnutí Nejvyššího soudu a ostatních soudů [§ 24 odst. 1 písm. b) SSZ]. Tím Nejvyšší soud zajišťuje takovou interpretaci a aplikaci práva, která je předvídatelná a respektuje rovnost v právech a právo na spravedlivý proces (čl. 1 a čl. 36 odst. 1 LPS). Uvedenou roli Nejvyššího soudu a jeho judikatury navíc opakovaně a v různých souvislostech zdůrazňuje i Ústavní soud ve svých rozhodnutích (viz např. náleží Ústavního soudu ze dne 25. 11. 1999, sp. zn. III. ÚS 470/97, publikovaný pod č. 163 ve svazku 16 Sbířky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 12. 2003, sp. zn. III. ÚS 280/03, publikované pod č. 31 ve svazku 31 Sbířky nálezů a usnesení Ústavního soudu).

Zmíněnou potřebu jednotného rozhodování soudů jsou pak povinny respektovat i soudy nižších stupňů právě tím, že v konkrétní věci založí svou právní argumentaci na již publikovaných soudních rozhodnutích a stanoviscích, pokud se vztahují k posuzované věci. To platí zejména pro vrchní soudy jako odvolací instituce, jež by měly rovněž dbát na sjednocování rozhodovací činnosti soudů ve svých obvodech. Proto je ostatně předseda vrchního soudu oprávněn dávat na základě pravomocných rozhodnutí vrchního soudu a soudů, které patří do obvodu vrchního soudu, Nejvyššímu soudu podněty ke sjednocení rozhodování soudů (§ 28 odst. 1 SSZ). Již z uvedeného je zřejmé, že senát vrchního soudu není oprávněn se svévolně odchýlovat od dosavadní judikatury, nejsou-li její právní názory překonány dalším vývojem judikatury nebo změnou právní úpravy. Vždyť i Nejvyšší soud jako garant jednotné judikatury může zaujmout odlišný právní názor od toho, který již byl vyjádřen v jeho dřívějším rozhodnutí (a to dokonce i tehdy, nebylo-li dřívější rozhodnutí publikováno ve Sbířce soudních rozhodnutí a stanovisek), jen za dodržení určitých omezujících podmínek podle § 20 SSZ, a to rozhodnutím velkého senátu kolegia, tj. širším okruhem soudců.

Bylo-li tedy určité rozhodnutí Nejvyššího soudu publikováno ve Sbířce soudních rozhodnutí a stanovisek, s ohledem na zmíněné skutečnosti nelze jeho význam pro sjednocování judikatury bagatelizovat úvahami o nezávaznosti soudního výkladu a tím, že judikatura není (formálním) pramenem práva, zejména nejsou-li právní názory publikovaného judikátu překonány náležitou věcnou argumentací. To se v rozhodnutí napadeném dovoláním obviněného Ing. M. B. nestalo, protože Vrchní soud v Olomouci se zde dílem opírá o jiná rozhodnutí, jejichž závěry se nemohou uplatnit, a dílem vychází z nesprávných úvah.

Nejvyšší soud především nepovažuje za správný argument Vrchního soudu v Olomouci, pokud se jako odvolací soud cítil být vázán právním názorem, že peníze na účtu jsou věcí, vysloveným v dřívějším usnesení téhož soudu ze dne 17. 1. 2007, sp. zn. 1 Ntd 31/2006, jímž rozhodoval o určení věcné příslušnosti podle § 24 TrŘ. Přitom vrchní soud zde poukazuje na usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 11. 2. 2004, sp. zn. 15 Tdo 44/2004, publikované pod č. T 686. v sešitu 5 Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu vydávaného v Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2004. K tomu Nejvyšší soud připomíná, že rozhodnutí

o přísluš
obsažené
měnné, z
se zde ne
které se t
ním názo
volacím ř
novení §
v trestním
(viz ustar

Dále N
který je
cháním b
jak je obs
deném u
Nejvyššíh
vých pod
věci podl
jež nenál
věcmi mo
neboť tyt
svému po
jehož zák
Takovou j
§ 248 TrZ
toto rozh
TrZ, která
čemž sku
(od 4. 10.

Pokud
§ 248 ods
tohoto tr
svěřila pa
ovšem ne
novení §
mezených
kona o v
novele tr
2006, se p
čemž tres
řené věci.
novely (tj
v bezhoto
peněžní p
citované
rozh. tr., z
30. 6. 200
peněz ulo
odst. 1 TrZ

k za odpovědnost za odpovědnost podle § 24 TrŘ. Ústavní soud v Olomouci, který rozhodl o tom, že soudy nižšího stupně neměly být vázány rozhodnutím Nejvyššího soudu, pokud jde o věci samé, tak že právní názory v něm obsažené, pokud se týkají hmotněprávního posouzení skutku, nemohou být zcela závazné a neměnné, zejména když jsou mnohdy jen předběžné a podmíněné i výsledky dalšího řízení. Proto se zde nemůže uplatnit citované rozhodnutí velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu, které se týká zcela odlišné procesní situace, a to vázanosti jiného senátu Nejvyššího soudu právním názorem vysloveným v téže věci v dřívějším rozhodnutí Nejvyššího soudu o dovolání. V dovolacím řízení se totiž rozhoduje – na rozdíl od ustanovení § 24 TrŘ – ve věci samé (viz též ustanovení § 265a odst. 1, 2 TrŘ) a zákon výslovně stanoví vázanost příslušného orgánu činného v trestním řízení právním názorem, který vyslovil ve svém dovolacím rozhodnutí Nejvyšší soud (viz ustanovení § 265s odst. 1 TrŘ).

Ústavní soud dále zdůrazňuje, že v posuzovaném případě jde o výklad pojmu „cizí věc“, který je zákonným znakem trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 TrZ, jehož spácháním byl obviněn Ing. M. B. uznán vinným, a o právní názor týkající se uvedeného pojmu, jak je obsažen v rozhodnutí publikovaném pod č. 14/2006-I. Sb. rozh. tr., od kterého se v napadeném usnesení odchýlil Vrchní soud v Olomouci. Podle citovaného judikátu (jde o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2004, sp. zn. 11 Tdo 40/2004) se „cizí věcí ve smyslu skutkových podstat trestných činů krádeže podle § 247 TrZ, zpronevěry podle § 248 TrZ a zatajení věci podle § 254 TrZ rozumějí movité a nemovité věci, ovladatelné přírodní síly a cenné papíry, jež nenáleží pachateli buď vůbec, nebo nenáleží jen jemu (§ 89 odst. 13 TrZ). Takovými cizími věcmi mohou být i peníze v hotovosti. Nejsou jimi však vklady na účtech a vkladních knížkách, neboť tyto přecházejí do majetku banky, která s nimi může volně disponovat a využít je ke svému podnikání. Mezi vkladatelem a bankou za této situace vzniká závazkový právní vztah, na jehož základě má vkladatel vůči bance pohledávku. Ta je součástí jeho majetku, nikoliv ale věci. Takovou pohledávku není možné jako cizí věc zatajit ve smyslu § 254 TrZ, zpronevěřit ve smyslu § 248 TrZ a ani odcizit ve smyslu § 247 TrZ“. Podstatný význam pak má navíc skutečnost, že toto rozhodnutí vychází z právní úpravy obsažené v ustanoveních § 89 odst. 13 a § 248 odst. 1 TrZ, která byla účinná do 30. 6. 2006, tj. před nabytím účinnosti zákona č. 253/2006 Sb., přičemž skutek, jehož spácháním byl obviněn Ing. M. B. uznán vinným, se stal právě v této době (od 4. 10. 2000 do 13. 8. 2005).

Pokud jde o zákonný znak uvedený ve skutkové podstatě trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1 TrZ a vyjádřený pojmem „cizí věc“, Nejvyšší soud připomíná, že předmětem útoku tohoto trestného činu je cizí věc, kterou její vlastník nebo jiná osoba oprávněná nakládat s věcí svěřila pachateli, aby s takovou věcí naložil v souladu s účelem svěřeni. Samotný trestní zákon ovšem neobsahuje legální definici toho, co je třeba pokládat za věc, resp. za cizí věc, byť ustanovení § 89 odst. 13 TrZ částečně uvádí, co se rovněž považuje za věc (vedle jiných, blíže nevymezených předmětů, je to i ovladatelná přírodní síla), a rozšiřuje dosah ustanovení trestního zákona o věcech (tj. i ustanovení § 248 odst. 1 TrZ) na další předměty ochrany. Po již zmíněné novelě trestního zákona provedené zákonem č. 253/2006 Sb., která nabyla účinnosti od 1. 7. 2006, se pak ustanovení o věcech vztahují též – mimo jiné – na peněžní prostředky na účtu, přičemž trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1 TrZ lze spáchat přisvojením si nejen cizí svěřené věci, ale i jiné majetkové hodnoty. Jak je tedy z uvedeného patrné, až do účinnosti citované novely (tj. do dne 1. 7. 2006) nebylo možné považovat za věc též peněžní prostředky uložené v bezhotovostní podobě na účtu u banky nebo u jiné obdobné finanční instituce, resp. na takové peněžní prostředky se nevztahovala ustanovení o věcech. Tento závěr ostatně odpovídá i výše citované dosavadní judikatuře Nejvyššího soudu vyjádřené v rozhodnutí pod č. 14/2006-I. Sb. rozh. tr., z níž je mimo jiné zřejmé, že cizími věcmi mohou být i peníze v hotovosti, avšak do 30. 6. 2006 jimi nebyly peníze uložené na bankovních účtech a vkladních knížkách. Na povahu peněz uložených na bankovním (či jiném podobném) účtu je proto třeba užít ustanovení § 16 odst. 1 TrZ o posuzování trestnosti činu z hlediska časové působnosti zákona.

Dovojuje-li Vrchní soud v Olomouci v napadeném rozhodnutí opačný právní názor též z usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 2. 2003, sp. zn. 4 To 91/02, publikovaného v časopise Trestněprávní revue č. 1/2004, s. 16 (podle něhož jsou peníze na účtu u banky věcí ve smyslu § 248 odst. 1 TrZ), pak Nejvyšší soud upozorňuje, že jednak citované rozhodnutí nemá judikatorní povahu, protože nebylo schváleno do Sbírkky soudních rozhodnutí a stanovisek, a navíc bylo překonáno dovolacími usneseními Nejvyššího soudu učiněnými v téže trestní věci ze dne 4. 8. 2005, sp. zn. 6 Tdo 101/2005, a ze dne 3. 5. 2007, sp. zn. 5 Tdo 325/2007, jimiž byl korigován nesprávný právní názor Vrchního soudu v Praze obsažený v jeho citovaném rozhodnutí, podle kterého byl skutek původně posouzen jako trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 3 písm. a), odst. 4 TrZ.

Výše uvedený právní názor vyjádřený v rozhodnutí publikovaném pod č. 14/2006-I. Sb. rozh. tr. tedy lze, byť s níže rozvedenými odchylkami, vztáhnout na nyní posuzovaný případ. Z popisu skutku obsaženého ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně a dále rozvedeného v jeho odůvodnění je totiž zřejmé, že obviněný Ing. M. B. disponoval s penězi uloženými na bankovním účtu a činil tak v rozporu s účelem jejich svěřeni, protože peněžní částku, kterou získal prodejem majetku poškozené obchodní společnosti, nakonec neoprávněně převedl z bankovního účtu likvidované obchodní společnosti do majetku svého nebo jiných osob.

Jak je dále patrné z rozhodných skutkových okolností, k nimž dospěly soudy nižších stupňů, obviněný Ing. M. B. si присvojil část z výše uvedené peněžní částky, kterou získal prodejem majetku likvidované obchodní společnosti M. H., a. s., též prostřednictvím jednotlivých výběrů peněz v hotovosti. Těmito hotovostními výběry tedy cizí svěřené peníze (resp. jejich určitá část) – původně uložené na účtu u banky obhospodařovaném obviněným – v okamžiku jednotlivých výběrů získaly materializovanou podobu hotových peněz, a proto se staly věcí, kterou si obviněný присvojil, a mohly být i předmětem útoku u trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1 TrZ. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani skutečnost, že novela ustanovení § 89 odst. 13 TrZ provedená zákonem č. 253/2006 Sb., podle níž se ustanovení o věcech vztahují též na peněžní prostředky na účtu, nabyla účinnosti až po spáchání posuzovaného skutku. Podle názoru Nejvyššího soudu však soud prvního stupně, s jehož závěry se ztotožnil též odvolací soud, dostatečně nepromítl do popisu skutku uvedeného ve výroku o vině v jeho rozsudku právě rozsah, v němž obviněný disponoval se svěřenými penězi v hotovosti, přestože je jinak zřejmé, že obviněný uskutečňoval též výběry peněz v hotovosti, aniž by ovšem soud prvního stupně konkretizoval, o jakou částku peněz se jednalo. Přitom jen ve vztahu k penězům vybraným v hotovosti mohl obviněný naplnit zákonný znak zpronevěry spočívající v присvojení si cizí věci.

Navíc přesné určení výše peněžní částky, kterou obviněný vybral v hotovosti z obhospodařovaného bankovního účtu likvidované obchodní společnosti a kterou si присvojil, má význam též pro zjištění, zda obviněný naplnil i zákonný znak kvalifikované skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 TrZ, jehož spácháním byl uznán vinným, tj. zda souhrn všech peněz vybraných z účtu v hotovosti dosáhl částky alespoň 5 000 000 Kč, která ve smyslu § 89 odst. 11 TrZ představuje hranici škody velkého rozsahu. Takovému závěru by nasvědčovalo konstatování Vrchního soudu v Olomouci zahrnuté do odůvodnění napadeného usnesení, podle něhož odvolací soud sám dovedl odčerpání částky v hotovosti ve výši 4 844 058 Kč (prostřednictvím platební karty vedené na jméno obviněného), „která spolu s částkou 4 320 000 Kč zjištěnou na základě provedení dokazování soudem prvního stupně přesahuje při výběrech v hotovosti částku 5 milionů Kč ...“. Krajský soud v Ostravě ovšem ve svém rozsudku ze dne 4. 5. 2007, sp. zn. 48 T 9/2006, neučinil – jak již bylo zmíněno – jednoznačné skutkové zjištění o tom, jakou částku získal obviněný výběrem peněz v hotovosti, takže údaj o částce ve výši 4 320 000 Kč uváděný odvolacím soudem zde vůbec není obsažen. Navíc s ohledem na právní

význam rozliše
kretizace proje

Závěr, podle
2006 ustanove
Ing. M. B., kte
vostním převo
znaky žádného
Nejvyššího sou
věry podle § 8
záno, že obvin
určité důvody
nout toho, aby
rializovanou p
obviněného, m
pozic jen jako j
majetku podle

Protože se sc
byl obviněný In
dovolací důvod
směrech opods
včetně obsahov
Vrchnímu soud

Vrchní soud
nutí Nejvyššího
tknuté dovolací
výši si obviněný
vosti z obhospo
padně zda a v ja
závěry pak nále
opatří potřebné
Na základě taktu
tu obviněného.

**T 1051. K tom
listiny ve smy
listiny**

Kopie veřejné
§ 176 odst. 1 TrZ
pod č. 30/1979 S
pachatel pozmě
podvodném jed
nemá charakter
padělání a pozm

§ 176 odst. 1 TrZ

Usnesení ze dne

ní názor též
raného v ča-
anky věci ve
odnutí nemá
novisek, a na-
restní věci ze
jimiž byl ko-
rozhodnutí,
§ 248 odst. 1,

4/2006-I. Sb.
vaný případ.
ě a dále roz-
s penězi ulo-
tože peněžní
nakonec ne-
majetku svého

zších stupňů,
kal prodejem
notlivých vý-
esp. jejich ur-
- v okamžiku
se staly věci,
u zpronevěry
e novela usta-
anovení o vě-
ání posuzova-
ož závěry se
ho ve výroku
i penězi v ho-
otovosti, aniž
Přitom jen ve
k zpronevěry

obhospodařo-
ná význam též
restného činu
souhrn všech
e smyslu § 89
ědčovalo kon-
sení, podle ně-
Kč (prostřed-
í 320 000 Kč
při výběrech
sudku ze dne
utkové zjištění
částce ve výši
dem na právní

význam rozlišení bezhotovostních dispozic a dispozic s penězi v hotovosti se musí uvedená konkretizace projevit i v popisu skutku ve výroku o vině.

Závěr, podle něhož se na peníze uložené na účtu u banky nevztahovala přede dnem 1. 7. 2006 ustanovení trestního zákona o věcech, ovšem neznamená, že ta část jednání obviněného Ing. M. B., která podle skutkových zjištění soudů nižších stupňů spočívala jen v bezhotovostním převodu peněžních prostředků, aniž došlo k jejich výběru v hotovosti, nevykazuje znaky žádného trestného činu. S poukazem na shora uvedenou argumentaci lze podle názoru Nejvyššího soudu posoudit zmíněné jednání obviněného jako pokus trestného činu zpronevěry podle § 8 odst. 1 k § 248 odst. 1, 4 TrZ. To platí za předpokladu, jestliže by bylo prokázáno, že obviněný měl v úmyslu vybrat i tyto peněžní prostředky z bankovního účtu, avšak určité důvody (vnější povahy) mu v tom zabránily, takže zde byl úmysl obviněného dosáhnout toho, aby i ostatní peněžní prostředky, s nimiž nakládal, získaly povahu věci, tj. materializovanou podobu peněz v hotovosti. Kdyby ovšem nebylo možné dovodit takový úmysl obviněného, mohlo by být jeho jednání posouzeno v části týkající se bezhotovostních dispozic jen jako jiný trestný čin (např. jako trestný čin porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 TrZ – srov. rozhodnutí pod č. 21/2002-I. Sb. rozh. tr.).

Protože se soudy nižších stupňů nezabývaly právním posouzením skutku, jehož spácháním byl obviněný Ing. M. B. uznán vinným, ze všech zmíněných hledisek, byl naplněn jím uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ. Po zjištění, že dovolání obviněného je v těchto směrech opodstatněné, Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Vrchního soudu v Olomouci včetně obsahově navazujících rozhodnutí, která tím pozbyla podkladu. Nejvyšší soud přikázal Vrchnímu soudu v Olomouci, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Vrchní soud v Olomouci jako odvolací soud tedy v rozsahu vyplývajícím z tohoto rozhodnutí Nejvyššího soudu opětovně projedná odvolání obviněného Ing. M. B. a odstraní vady vylíčené dovolacím soudem. Přitom se především zaměří na zjištění a konkretizaci toho, v jaké výši si obviněný přisvojil svěřené peníze v jejich materializované podobě po výběrech v hotovosti z obhospodařovaného bankovního účtu likvidované obchodní společnosti M. H., a. s., případně zda a v jaké části zůstalo jeho jednání jen pokusem, nebo jestli jde o jiný trestný čin. Své závěry pak náležitě promítne do popisu skutku. K tomuto účelu si Vrchní soud v Olomouci opatří potřebné důkazy, resp. zopakuje nebo doplní důkazy provedené soudem prvního stupně. Na základě takto doplněného dokazování pak odvolací soud opětovně rozhodne o vině a trestu obviněného.

T 1051. K tomu, že neověřená kopie občanského průkazu nemá charakter veřejné listiny ve smyslu zákonného znaku trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny

Kopie veřejné listiny (např. občanského průkazu) má charakter veřejné listiny ve smyslu § 176 odst. 1 TrZ pouze tehdy, je-li ověřena subjektem k tomu příslušným (srov. rozhodnutí pod č. 30/1979 Sb. rozh. tr.). Proto nikým neověřená kopie občanského průkazu, přestože v ní pachatel pozměnil osobní údaje a poté ji použil ke spáchání určité trestné činnosti (např. při podvodném jednání), neprokazuje existenci listiny, o jejíž kopii má jít, a taková listina tedy nemá charakter veřejné listiny ve smyslu zákonného znaku skutkové podstaty trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 TrZ.

§ 176 odst. 1 TrZ – padělání a pozměňování veřejné listiny

Usnesení ze dne 11. prosince 2007, sp. zn. 7 Tdo 1037/2007